

Πηγαίνετε στην αίθουσα 4, «Από την εικονομαχία στη λάμψη των Μακεδόνων και των Κομνηνών». Προχωρήστε δεξιά και καθίστε μπροστά στην κολυμπήθρα.

Το νερό στο Χριστιανισμό

Στη θρησκεία το νερό έχει συμβολικό χαρακτήρα. Στη βάπτιση το νερό αγιάζεται από τον ιερέα.

► Παρατηρήστε την κολυμπήθρα. Από τι υλικό είναι;

_____

► Παρατηρήστε την τρύπα στο εσωτερικό της. Για ποιο λόγο πιστεύετε ότι υπάρχει;

_____

_____

Στα μεσοβυζαντινά χρόνια πολλοί προσκυνητές έρχονταν στη Θεσσαλονίκη για να προσκυνήσουν τους μυροβλήτες Άγιο Δημήτριο και Αγία Θεοδώρα. Φεύγοντας έπαιρναν μαζί τους μικρά πήλινα ή μολύβδινα δοχεία, τα κουτρούβια. Περιείχαν λάδι, μύρο ή αγίασμα και τα κρεμούσαν στο λαιμό τους.

► Με τη βοήθεια του σχεδίου βρείτε τα κουτρούβια που εκτίθενται στην αίθουσα. Παρατηρήστε τα και γράψτε ποιον άγιο πιστεύετε ότι απεικονίζουν.

► Παρόμοια κουτρούβια έχουν βρεθεί σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας. Συμπληρώστε τις λέξεις που λείπουν στην παρακάτω ιστορία. προσκυνητής, Άρτα, 1100 μ.Χ., κουτρούβιο, Θεσσαλονίκη, μυροβλήτης, αρχαιολόγος, ανασκαφή, 2015

Βρισκόμαστε στα ..... μ.Χ. Ένας πιστός ..... από την ....., παρέα με άλλους προσκυνητές, αποφάσισε να κάνει ένα μεγάλο ταξίδι. Να πάει στη ..... να προσκυνήσει τον τάφο του Αγίου Δημητρίου του ..... Πολλά χρόνια αργότερα, το ..... ένας ..... με τους συνεργάτες του κάνει ..... σε ένα οικόπεδο στην Άρτα. Ανάμεσα στα ευρήματα που ανακαλύπτει είναι και ένα μολύβδινο ..... που απεικονίζει τον Άγιο Δημήτριο.

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Εκπαιδευτικά Προγράμματα

Λεωφ. Στρατού 2, Θεσσαλονίκη, τηλ. 2313 306400
<http://www.mbp.gr>

Πηγαίνετε στην αίθουσα 6, «Το βυζαντινό κάστρο». Προχωρήστε μπροστά και καθίστε σε κύκλο.

Από τον 8ο αι. μ.Χ. οι πόλεις αλλάζουν μορφή. Πολλές πόλεις μεταφέρονται σε λόφους και υψώματα και οχυρώνονται με ισχυρά τείχη για να προστατεύονται από τους εχθρούς. Αυτές οι πόλεις ονομάζονται πόλεις-κάστρα.

► Παρατηρήστε τη φωτογραφία με το κάστρο του Πλαταμώνα, που είναι μια πόλη-κάστρο και γράψτε γιατί την έχτισαν κοντά στη θάλασσα.

_____

► Βρείτε τον ηθμό. Ποιο δικό μας σκεύος σας θυμίζει;

_____

► Πώς τον χρησιμοποιούσαν οι Βυζαντινοί; Γράψτε τις ιδέες σας.

_____

► Βρείτε τα παρακάτω αντικείμενα και γράψτε το όνομα και τη χρήση του καθενός.

Τσουκάλι, πινάκιο, λαγήνι

--	--	--	--	--	--	--	--

Χρησίμευε _____

--	--	--	--	--	--	--	--

Χρησίμευε _____

--	--	--	--	--	--	--	--

Χρησίμευε _____

Νερό πηγή ζωής

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ Ε' & ΣΤ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 4

Ομάδα .....

Χορηγός

ΜΟΥΣΕΙΟ
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Εκπαιδευτικά Προγράμματα

Νερό πηγή ζωής

Το έντυπο που κρατάτε στα χέρια σας θα σας βοηθήσει να περιηγηθείτε συγκεκριμένες αίθουσες του μουσείου και να πάρετε πληροφορίες για θέματα που σχετίζονται με το νερό στα βυζαντινά χρόνια.

Πριν ξεκινήσετε την περιήγηση στο Μουσείο

▶ Αντιστοιχίστε τις δύο στήλες

Κωνσταντινούπολη	•	• Η βυζαντινή αυτοκρατορία είναι συνέχεια της . . . . . αυτοκρατορίας
Ανατολική	•	• Τη χτίζει ο Μ. Κωνσταντίνος και είναι η νέα πρωτεύουσα της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας
Ρωμαϊκής	•	• Και έτσι ονομάζεται η νέα πρωτεύουσα
Άλωση	•	• Το 395 η αυτοκρατορία χωρίζεται σε ..... και Δυτική
Οθωμανοί	•	• Η .... της Πόλης έγινε το 1453
Νέα Ρώμη	•	• Από αυτούς κατακτήθηκε η Κων/πολη

▶ Αντιστοιχίστε τις δύο στήλες

610	•	• Ίδρυση της Κωνσταντινούπολης
1453	•	• Ο Ηράκλειος αυτοκράτορας
330	•	• Άλωση της Κωνσταντινούπολης από Σταυροφόρους
1204	•	• Άλωση της Κωνσταντινούπολης από Οθωμανούς

▶ Πόσα χρόνια διήρκεσε η βυζαντινή αυτοκρατορία;

Βρήκατε όλες τις απαντήσεις; Ετοιμαστείτε να ανακαλύψετε πληροφορίες σχετικά με το νερό στο Βυζάντιο.

Το νερό στην καθημερινή ζωή

▶ Το νερό στα αρχαία λεγόταν ύδωρ (στη γενική του ύδατος). Γράψτε 2 λέξεις που να περιέχουν τη λέξη ύδωρ.

- 1 _____
2 _____

Το νερό είναι το πολυτιμότερο αγαθό για τον άνθρωπο. Χωρίς νερό δεν μπορούμε να ζήσουμε. Η πρόσβαση στο νερό όμως δεν ήταν πάντοτε εύκολη, γι' αυτό οι άνθρωποι επιδίωκαν να κατοικούν κοντά σε αυτό.

▶ Το νερό συναντάται σε δύο μορφές: γλυκό και αλμυρό. Πού συναντάμε το γλυκό νερό;

- Π _ _ _ _ _   Π _ _ _ _   Λ _ _ _ _

▶ Σε τι μας χρησιμεύει το νερό;

- 1 _____
2 _____
3 _____

Το αλμυρό νερό το συναντάμε στη θάλασσα.

▶ Σε τι μας χρησιμεύει η θάλασσα; (Παρατηρήστε την εικόνα).

- 1 _____
2 _____
3 _____

▶ Στο κρυπτόλεξο παρακάτω κρύβονται οι ακόλουθες 9 λέξεις που αντιστοιχούν σε αντικείμενα της αίθουσας. Ψάξτε οριζόντια, κάθετα και διαγώνια.

Τσουκάλι, αμφορέας, οινοχόη, τρίαδι, πηγάδι, κύπελλο, αγωγός, αγκίστρι, νεροσφυρίχτρα, πινάκιο

A	T	Σ	Ο	Υ	Κ	Α	Λ	Ι	Ζ	Ρ	Σ	Ε
N	E	P	Ο	Σ	Φ	Υ	P	I	X	T	P	A
Z	K	A	Υ	Ο	P	E	M	Δ	E	P	Π	B
O	A	A	Γ	Ω	Γ	Ο	Σ	Z	P	I	Π	Υ
I	P	M	Μ	Σ	Π	Κ	Ξ	A	K	A	H	Δ
N	Γ	Φ	P	A	I	Ω	Υ	M	Φ	I	Γ	Z
O	I	O	Σ	O	N	Λ	H	Π	Σ	N	A	O
X	Σ	P	Θ	E	A	I	Π	Σ	E	A	Δ	Γ
O	P	E	Φ	Z	K	A	H	P	Δ	Λ	I	P
H	T	A	Γ	K	I	Σ	T	P	I	K	Λ	Ψ
P	K	Σ	E	M	O	Σ	Γ	Κ	Θ	A	Δ	O

Και τώρα ήρθε η ώρα να βρείτε κάποια από τα αντικείμενα αυτά στο Μουσείο.

Αίθουσα 2, "Παλαιοχριστιανική πόλη και κατοικία".

▶ Προχωρήστε επάνω και δεξιά. Βρείτε τα παρακάτω οικιακά σκεύη και γράψτε το όνομα και τη χρήση του καθενός: κύπελλο, τσουκάλι, οινοχόη, πινάκιο

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Χρησίμευε _____

Σήμερα το λέμε κ _ _ _ _ _

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Χρησίμευε _____

Σήμερα την λέμε κ _ _ _ _ _

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Χρησίμευε _____

Σήμερα το λέμε π _ _ _ _

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Χρησίμευε _____

Σήμερα το λέμε π _ _ _ _

Βρείτε τους αμφορείς που εκτίθενται στην αίθουσα.

▶ Παρατηρήστε προσεκτικά το στόμιό τους και γράψτε τι έβαζαν μέσα (βάλτε ✓ στις σωστές λέξεις)

- λάδι   μήλα   κρασί
νερό   ψάρια

▶ Παρατηρήστε την εικόνα με το καράβι και γράψτε πού χρησιμοποιούσαν τους αμφορείς.

Τους χρησιμοποιούσαν _____
_____
_____

Προχωρήστε προς τις σκάλες και βρείτε τη νεροσφυρίχτρα.

▶ Από τι υλικό είναι φτιαγμένη;

_____

▶ Ξέρετε πώς λειτουργούσε; Περιγράψτε τη λειτουργία της.

_____
_____
_____

Νεροσφυρίχτρες υπήρχαν μέχρι και τα νεότερα χρόνια. Ήταν αγαπημένο παραδοσιακό παιδικό παιχνίδι γνωστό και ως λαλίτσα, πουλάκι, αηδονάκι κ.ά. Και σήμερα μπορεί να βρει κανείς νεροσφυρίχτρες σε μαγαζιά με λαϊκά είδη.